

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 22.5.2014 г.
COM(2014) 287 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
СЪВЕТА**

относно
прилагането на Директива 2009/50/ЕО относно условията за влизане и
пребиваване на граждани на трети държави за целите на висококвалифицирана
трудова заетост

(„Синя карта на ЕС“)

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**относно прилагането на Директива 2009/50/ЕО относно условията за влизане и
пребиваване на граждани на трети държави за целите на висококвалифицирана
трудова заетост**

(„Синя карта на ЕС“)

Добре управляваните миграционни политики, насочени към привличане на висококвалифицирани мигранти, могат да допринесат за засилването на икономическия растеж и конкурентоспособността, за справянето с недостига на работна ръка на пазара на труда и за компенсирането на разходите, свързани с демографското застаряване на населението.

Директивата на ЕС за синята карта¹ бе приета, за да се улеснят приемането и мобилността на висококвалифицирани мигранти² и членовете на техните семейства чрез хармонизиране на условията за влизане и пребиваване в ЕС и чрез предвиждане на правен статут и набор от права.

В условията на нарастващо световно съревнование за таланти със синята карта на ЕС се цели ЕС да стане по-привлекателно място за висококвалифицираните работници от целия свят и да се укрепи неговата икономика, основана на знанието. Директивата също така има за цел да сведе до минимум изтичането на мозъци в развиващите се страни и страните със среден доход и да се стимулират циркулярната и временната миграция.

Държавите членки („ДЧ“) разполагаха с време до 19 юни 2011 г. да транспонират директивата в националното си законодателство. Комисията започна процедури за установяване на неизпълнение на задължения срещу 20 държави членки³ за това, че не са транспонирали директивата навреме, като всички процедури вече са приключени.

Всички държави членки, обвързани с прилагането на директивата⁴, вече са в състояние да издават сини карти на ЕС. Успоредно с това много държави членки разполагат с национални политики за привличане на висококвалифицирани мигранти⁵. Някои държави членки⁶ са наложили капацитет за прием, с който се ограничава броят на висококвалифицираните мигранти, а други⁷ са приели или запазили по-благоприятни разпоредби в сравнение с някои конкретни разпоредби на директивата.

¹ Директива 2009/50/ЕО на Съвета от 25 май 2009 г., ОВ L 155, 18.6.2009 г., стр. 17–29.

² Като се има предвид, че директивата не се прилага спрямо граждани на трети държави, които влизат в държава членка по силата на ангажменти, съдържащи се в международно споразумение, улесняващо влизането и временния престой на някои категории физически лица, свързани с търговия и инвестиции (член 3, параграф 2, буква ж), нито една част от настоящия доклад не обхваща категориите висококвалифицирани доставчици на услуги, попадащи в режим 4.

³ AT, BE, BG, DE, EL, FR, IT, CY, LV, LT, LU, HU, MT, PL, PT, RO, SI, SK, FI и SE.

⁴ Всички държави членки, с изключение на DK, IE и UK. Все още предстои да бъде направена оценка на прилагането от страна на HR след присъединяването ѝ, но директивата влезе в сила навреме на 1 юли 2013 г.

⁵ AT, BE, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, NL, LT, LU, SK, SI и SE.

⁶ BG, CY, EE, EL и RO.

⁷ AT, BE, CZ, DE, EL, FI, FR, HU, IT, LU, LV, NL, PT, SE и SI.

Настоящото съобщение⁸ е в отговор на задължението на Комисията да докладва на Европейския парламент и на Съвета относно прилагането на директивата за синята карта⁹. Първо, в него се прави оценка на основните аспекти, свързани с привлекателността на синята карта на ЕС, последвана от кратък преглед на начина, по който мерките са въведени в националните законодателства. Доколкото е възможно, е отделено особено внимание на въздействието на националните схеми за висококвалифицирани мигранти (член 3, параграф 4), на критериите за приемане (член 5), и по-специално на прага на заплатите, и на условията за пребиваване в други държави членки (член 18).

1. ПРИВЛЕКАТЕЛНОСТ НА СИНИЯТА КАРТА НА ЕС

1.1. Статистически данни

Поради забавеното транспониране, през 2012 г. в повечето държави членки схемата за синята карта беше в сила едва няколко месеца¹⁰. Въпреки закъсненията, през 2012 г. бяха издадени 3 664 сини карти и бяха приети 1 107 членове на семейства¹¹.

Таблица 1 показва, че през 2012 г. най-много сини карти са издадени от DE (2 584; 70,52%), ES (461; 12,58%) и LU (183; 4,99%). В другия край на класацията са PL, PT и FI, всяка от които е издала по 2 сини карти, NL и HU, които са издали по 1 карта, а BE, CY, EL и MT не са издали нито една¹². CY е определил капацитет за прием, равен на нула.

През 2013 г. броят на издадените сини карти се е увеличил на най-малко 15 261¹³. Най-много сини карти са издадени от DE (14 197)¹⁴, LU (306) и Франция (304).

Таблица 2 показва, че най-много сини карти през 2012 г. са били издадени на висококвалифицирани мигранти от Азия (1 886), следвани от Източна Европа (463), Северна Америка (380), Южна Америка (278), Южна Европа (227), Северна Африка (174) и Централна Америка (118). Само 78 висококвалифицирани работници идват от други части на Африка. Притежателите на синя карта от Океания са 38.

Основните държави на произход през 2012 г. са били Индия (699), Китай (324), Русия (271), САЩ (313) и Украйна (149) от общо 96 държави. Първите статистически данни за 2013 г. изглежда потвърждават това класиране.

Занятието на притежателите на синя карта през 2012 г. е известно само за 294 от 3 664 лица (8,02%)¹⁵, което не е достатъчно, за да е представително.

През първите 6 месеца на 2013 г. в Германия са издадени сини карти на 6 131 мигранти, от които 4 442 (72,45%) са влезли преди 2013 г.¹⁶, а новопристигнали са само 1 689 (27,55%)¹⁷.

⁸ Съобщението се основава на проучване, проведено по поръчка на Комисията.

⁹ Член 21.

¹⁰ 4 ДЧ транспонираха навреме, 5 ДЧ — до края на 2011 г., 8 ДЧ — през първото полугодие на 2012 г., 5 — през второто полугодие на 2012 г. и 2 ДЧ — едва през 2013 г.

¹¹ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/population/data/database>

¹² HR, LT, SE: влизане в сила през 2013 г.

¹³ Временни и непълни статистически данни за 15 ДЧ от нарочно запитване на Европейската мрежа за миграцията (ЕММ) (срок за отговор до 20.2.2014 г.); преки контакти с миграционните органи на няколко ДЧ.

¹⁴ Предварителни данни за DE.

¹⁵ Информация е подадена само от BG, CZ, EE, FI, FR, HU, IT, LV, PL, RO и SI.

През първите 9 месеца на 2013 г. в DE са издадени 8 888 сини карти, от които 4 100 (46,13%) са за занятия, при които има недостиг на работна ръка¹⁸, а 4 788 (53,87%) са за стандартни занятия¹⁹. През този период 6 971 (78,43%) от сините карти в DE са били предоставени на мъже и 1 914 (21,53%) на жени²⁰.

През същия период в DE са издадени сини карти на мигранти на възраст

- 0 – 25 години: 183 (2,06%)
- 25 – 35 години: 6 533 (73,50%)
- 35 – 45 години: 1 765 (19,86%)
- 45 – 55 години: 308 (3,47%)
- 55 – 65 години: 95 (1,07%)
- 65 и повече години: 4 (0,05%)

1.2. Национални схеми за висококвалифицирани мигранти (член 3, параграф 4)²¹

Наред със синята карта на ЕС, много държави членки разполагат с национални политики за привличане на висококвалифицирани мигранти²².

Някои държави членки се фокусират върху определени групи лица²³ или върху точно определени сфери на дейност, в които националният пазар на труда има специфични нужди и е налице недостиг на работна ръка²⁴. Повечето се рекламират като дестинации за висококвалифицирани работници и улесняват тяхното приемане и влизане, например чрез ускорени процедури за издаване на разрешения и визи, чрез освобождаване от общите имиграционни изисквания и проучвания на пазара на труда, чрез информационни кампании и други стимули. Действащите в тези ДЧ системи варират от точкови системи до системи, зависещи от работодателите и направлявани от търсенето.

При няколко държави членки, които имат подобни национални политики, се забелязва по-голям дял на висококвалифицираните мигранти²⁵ сред населението от мигранти, в сравнение с ДЧ, които не разполагат с такива политики²⁶.

¹⁶ Тези лица са учили или са били обучавани в Германия, или са променили статута си от друг вид разрешение за работа.

¹⁷ Източник: Wanderungsmonitoring: Migration nach Deutschland, 1. Halbjahr 2013. <http://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Publikationen/Broschueren/wanderungsmonitoring-I-halbjahr-2013.html>

¹⁸ „Mangelberufe“: професии, за които в DE е установена специфична нужда.

¹⁹ „Regelberufe“: всички останали професии.

²⁰ Полът на 3 лица не е посочен.

²¹ За повече информация: Проучване на ЕММ „Attracting Highly Qualified and Qualified Third-Country Nationals“ (Привличане на висококвалифицирани и квалифицирани граждани на трети държави), обобщаващ доклад, 2013 г., стр. 16—21. http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/emn-studies/attracting/emnsr_attractinghqworkers_finalversion_23oct2013_publication.pdf

²² BE, EE, FI, EL, IT, LT, LU, SK, SI и SE имат специфични разпоредби в по-широк кръг от политики в областта на миграцията; AT, CZ, DE, ES, FR, NL и PT разполагат с отделни политики, насочени към висококвалифицирани мигранти.

²³ Например: ръководен персонал и мениджъри, изследователи и учени, или лица, преместени при вътрешнокорпоративен трансфер.

²⁴ Например в областта на информационните и комуникационните технологии, здравеопазването, академичната дейност, финансовите услуги или инженерството.

²⁵ През 2012 г. 47% от мигрантите в SE са категоризирани в нива 5-6 (университетска степен и/или докторска степен) по Международната стандартна класификация на образованието на UNESCO (ISCED),

Таблица 3 показва, че наличието на национални схеми за висококвалифицирани работници може да окаже въздействие върху сините карти на ЕС, издавани от някои ДЧ. През 2012 г. в Нидерландия са издадени 5 514 национални разрешения спрямо 1 синя карта на ЕС; във FR — 3 030 спрямо 77 сини карти; в AT — 1 158 спрямо 124 сини карти; в ES — 1 136 спрямо 461 сини карти; във FI — 748 спрямо 2 сини карти.

Сред важните изключения в обратната посока са DE с 210 национални разрешения спрямо 2 584 сини карти; LU — с 21 национални разрешения спрямо 183 сини карти; и RO — без издадени национални разрешения спрямо 46 сини карти.

1.3. Капацитет за прием (член 6)

Докато по-голямата част от ДЧ не са избрали варианта с определяне на капацитет за прием на висококвалифицирани мигранти, някои ДЧ²⁷ са предвидили такава възможност в съответствие с член 79, параграф 5 от Договора за функционирането на ЕС. Държавите членки, които реално са наложили капацитет за прием, имат различни подходи към определянето на този капацитет. ДЧ са задължени да съобщят дали са приведени в действие мерки за налагане на капацитет за прием²⁸.

В някои ДЧ²⁹ капацитетът за прием се изчислява като процент от националната работна сила или населението, или в зависимост от равнището на безработицата или изискванията на пазара на труда, понякога по региони и специализация. В няколко ДЧ³⁰ капацитетът за прием се определя на всеки 1 или 2 години от съответните министри.

С изключение на две ДЧ³¹, няма други, които да са информирали Комисията за капацитет за прием.

1.4. Етично набиране на работна ръка (член 3, параграф 3 и член 8, параграф 4)

Няма ДЧ, които да са сключили споразумения с трети държави, в които се изброяват професиите, които следва да не попадат в приложното поле на директивата, за да се гарантира етично набиране на персонал в сектори, страдащи от недостиг на работна ръка в развиващите се държави.

BE, CY, DE³², EL, LU и MT са транспонирали в националното си законодателство възможността да отхвърлят заявление за издаване на синя карта на ЕС, за да гарантират етично набиране на персонал в такива сектори. ДЧ, които се възползват от тази разпоредба, са задължени да уведомяват за решението си³³. Не са докладвани случаи на отхвърляне на тези правни основания.

а 35% са заемали работни места в групи 1-3 по ISCO (ръководители, специалисти, техници и младши специалисти). В LU 54% са били в нива 5-6 по ISCED, а 53% в групи 1-3 по ISCO.

²⁶ CY, IT, LV, MT, PL не привличат по-високи дялове висококвалифицирани мигранти, с изключение на CY, където 28% са категоризирани през 2012 г. в нива 5-6 по ISCED.

²⁷ BG, CY, EE, EL, HU, MT, RO и SI.

²⁸ Член 20, параграф 1.

²⁹ BG, EE, EL, HU, MT.

³⁰ EE, EL, HU, MT и RO. CY забранява приемането на висококвалифицирани работници, но Министерският съвет може в изключителни случаи да разреши приемането им по сектор, професия, специалност и/или държава на произход (с възможност за преразглеждане след 1 година).

³¹ CY: капацитетът понастоящем е определен на нула; EL: поради липса на търсене EL все още не е задействала системата си за определяне с министерско решение на максималния брой работни места за целите на висококвалифицирана трудова заетост, предоставяни на граждани на трети държави.

³² DE предвижда възможността да използва тази дерогация чрез наредба (понастоящем няма такава).

³³ Член 20, параграф 1 и член 8, параграф 4.

Предвид ниския брой на сини карти на ЕС, издадени понастоящем на висококвалифицирани мигранти от най-слабо развитите държави, рискът от изтичане на мозъци остава ограничен за тези държави. Развиващите се държави със среден доход обаче могат да бъдат изложени на по-висок риск. Някои ДЧ³⁴ се борят с изтичането и движението на мозъци чрез националните законодателства, чрез двустранни споразумения и/или сътрудничество с държавите на произход.

2. ТРАНСПОНИРАНЕ ОТ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

2.1. Определения (член 2)

Определенията за „висококвалифицирана трудова заетост“, „висока професионална квалификация“, „придобито висше образование“, „професионален опит“ и „регламентирана професия“ са въведени в повечето държави членки, макар да се наблюдават разлики в терминологията и приложното поле, както и вътре в държавите членки с федерални структури.

DE³⁵, EE, EL, ES, FR, LT, LU, MT, PL, PT, SE и SK са избрали да прилагат дерогацията, според която най-малко пет години съответен професионален опит на равнище, съизмеримо с придобито висше образование, предоставя достатъчно доказателства за високи професионални квалификации³⁶.

2.2. Критерии за приемане и праг на заплатата (член 5)

Всички ДЧ изискват валиден трудов договор или обвързващо предложение за работа, но DE и LV не изискват изрично минимална продължителност от една година³⁷.

Всички ДЧ изискват валидни документи за пътуване, но само CY, EL, FI, LT, MT, PT и SE са използвали възможността да изискат срокът на валидност на документите за пътуване да обхваща поне първоначалния срок на разрешението за пребиваване. Както е предвидено в директивата, всички ДЧ изискват здравна застраховка, с изключение на ES, където не съществува съответстваща разпоредба. Повечето ДЧ³⁸ изискват кандидатът да не представлява заплаха за обществения ред, сигурност или здраве.

Повечето ДЧ са използвали възможността по член 5, параграф 2 да изискват кандидатът да посочи своя адрес на територията на съответната ДЧ³⁹. AT, BE и NL изискват да бъдат уведомявани за всяка промяна на адреса. IT и LU изискват доказателство за подходящо жилищно настаняване.

В съответствие с член 5, параграф 3 повечето ДЧ са определили номинален праг на заплатата, равен на 1,5 пъти средната брутна годишна заплата, но някои са се възползвали от предвидената в директивата възможност за по-високи прагове⁴⁰. Повечето ДЧ са предвидили метода за изчисляване в законодателството си⁴¹. LV, EE, HU, SK и LT изчисляват прага, използвайки като основа средната брутна месечна

³⁴ Източник: Проучване на EMM „Attracting Highly Qualified and Qualified Third-Country Nationals“ (Привличане на висококвалифицирани и квалифицирани граждани на трети държави), обобщаващ доклад, 2013 г., стр. 23.

³⁵ DE предвижда възможността да използва тази дерогация чрез наредба (понастоящем няма такава).

³⁶ MT: най-малко 10 години професионален опит.

³⁷ IT изисква специалистите да попадат в нива 1, 2 и 3 от националната класификация на професиите ISTAT CP2011.

³⁸ С изключение на LU (да не е заплаха за международните отношения) и RO (да няма съдебно досие и да е здравословно годен за извършване на конкретната трудова дейност).

³⁹ С изключение на EL, FI, PT и SE.

⁴⁰ RO (4 пъти) и LT (2 пъти).

⁴¹ С изключение на NL и PL: конкретна сума, която се индексира и публикува ежегодно.

заплата. Някои използват за изчисляване на този праг други формули или критерии, различни от средната брутна годишна заплата⁴². Повечето ДЧ изглежда използват национални данни, за да определят прага на заплатата. ДЧ се приканват да използват данните на Евростат⁴³, поне като база за сравнение⁴⁴.

ДЧ са задължени да определят и публикуват съответните прагове на заплатите. Въпреки това извършеният от Комисията преглед на наличната информация на портала на ЕС за имиграцията⁴⁵ и на националните уебсайтове показва, че в много държави членки праговете на заплатите не са публикувани или актуализирани, трудно е да се намерят или информацията е достъпна единствено на езика на съответната държава⁴⁶. ДЧ не са уведомили Комисията за праговете на заплатите или за ежегодните актуализации. В директивата е отправен призив Комисията да прави оценка на уместността на прага на заплатите⁴⁷, което тя може да направи само ако е уведомявана ежегодно за праговете.

Сравнението на праговете на заплатите, за които има информация, с данните на Евростат и ОИСП за средните брутни годишни заплати показва, че в някои държави членки прагът може да не съответства на минимума от 1,5 пъти средната брутна годишна заплата (таблица 4).

CY, DE, EE, EL, ES, HU, LU, MT и PT са транспонирали възможността да прилагат праг на заплатите от поне 1,2 пъти средната брутна годишна заплата при заетост в професии, за които има особена нужда от работници мигранти и които принадлежат към основни групи 1 и 2 по ISCO. Само за DE, EE, HU и LU се знае, че са използвали реално възможността за дерогация и са определили по-ниски прагове на заплати, макар никоя от тях да не е предоставила на Комисията изисквания годишен списък на професиите, за които е взето решение за дерогация.

2.3. Срок на валидност на синята карта на ЕС (член 7, параграф 2)

ДЧ трябва да определят стандартен срок на валидност на синята карта на ЕС в своето законодателство, който да е с продължителност между една и четири години и който да се прилага по принцип по отношение на всички заявления за издаване и подновяване в съответната ДЧ.

По изключение, ако трудовият договор е за срок, по-кратък от стандартния срок, синята карта на ЕС се издава или подновява за продължителността на трудовия договор плюс три месеца. Минималната продължителност за синя карта на ЕС е една година, тъй като това е минималната продължителност на необходимия трудов договор или предложение за работа⁴⁸. Възможността за подновяване на синя карта на ЕС се

⁴² Например DE: равнището на заплатата възлиза на 2/3 от максималния размер за изчисляване на годишните осигурителни вноски в задължителния пенсионен фонд (който размер е свързан със средната брутна заплата); IT: 3 пъти минималното равнище за освобождаване от участие в разходите за здравеопазване; PT: 1,5 пъти националната средна годишна брутна заплата или 3 пъти Индексирания Социална Помощ (IAS).

⁴³ Данни за брутният годишен доход от заплати (по работодатели), публикувани от Евростат за предприятията с 10 или повече служители [earn_ses10_an]. Тези данни се събират на всеки четири години чрез проучването на структурата на заплатите (SES) и осигуряват източник на съпоставими данни за целия ЕС.

⁴⁴ Член 20, параграф 3 и съображение 11.

⁴⁵ <http://ec.europa.eu/immigration/>

⁴⁶ Проверки са извършени през февруари 2014 г.

⁴⁷ Член 21.

⁴⁸ Член 5, параграф 1, буква а).

подразбира от директивата като няма ограничение за подновяването, стига да са изпълнени поставените условия⁴⁹.

Стандартният срок на валидност⁵⁰ на синята карта на ЕС е една година в BG, CY, ES, LT, MT и PT и 13 месеца в Белгия. AT, CZ, EL, FI, IT, LU, PL, RO, SE и SI са определили срока на две години, а EE — на две години и три месеца. FR и SK са го определили на три години, а DE, HU и NL — на четири години. LV го е определила на пет години.

В почти всички ДЧ⁵¹, ако трудовият договор или обвързващото предложение за работа е за срок, по-кратък от стандартния срок на валидност, синята карта на ЕС се издава или подновява за продължителността на трудовия договор плюс три месеца. При подновяване, ако остатъкът от трудовия договор е по-кратък от една година, това би означавало, че синята карта на ЕС се издава със срок, по-малък от една година. Първоначален трудов договор или предложение за работа с продължителност, по-малка от една година, трябва да бъде отхвърлен/о⁵². IT прави разлика между безсрочните трудови договори, за които срокът на валидност е определен на две години, и всички други договори, за които срокът е продължителността на трудовия договор плюс три месеца.

Изглежда, че всички ДЧ позволяват подновяването, но някои ДЧ⁵³ са определили различен (по-дълъг) срок на валидност за подновената карта, в сравнение с първоначалната синя карта на ЕС, вместо да прилагат един и същ стандартен срок на валидност. SE е ограничила общата валидност на първоначалната синя карта плюс подновяванията на четири години.

2.4. Проучване на пазара на труда (член 8, параграф 2)⁵⁴

AT, BE, BG, CY, ES, HU, IT, LU, MT, PL, SK и SI са транспонирали възможността за извършване на проучване на пазара на труда. Повечето ДЧ⁵⁵ са избрали да прилагат възможността да се проверява дали съответната свободна длъжност не може да бъде заета от техни граждани или от работната сила в ЕС.

⁴⁹ Член 7, параграф 2, член 8, параграф 2, член 9, параграфи 1—3, член 11, параграф 3, член 14, параграф 3 и член 20, параграф 2.

⁵⁰ Няколко ДЧ обвързват срока на валидност на синята карта на ЕС с продължителността на трудовия договор плюс три месеца и са определили *максимален* срок (между 1 и 4 години; 5 години в LV) вместо *стандартен* срок. По този начин не се определя стандартен срок на валидност, както се изисква.

⁵¹ Освен в BE, FR и ES.

⁵² Условието за приемане по член 5, параграф 1, буква а) изисква минимална продължителност от една година. Изглежда, че AT, BG, CY, DE, HU, LT и LV не изискват в своето законодателство минимална продължителност на трудовия договор или предложението за работа.

⁵³ PT: 1 година за първоначалната карта + 2 години за подновените карти; ES: 1 година за първоначалната карта + 2 години за подновените карти; BE: 13 месеца за първоначалната карта + 3 години за подновените карти; EL: 2 години за първоначалната карта + 3 години за подновените карти; EE: 2 години и 3 месеца за първоначалната карта + 4 години и три месеца за подновените карти.

⁵⁴ За повече информация относно проучванията на пазара на труда: EMN Inform, Approaches and tools used by Member States to identify labour market needs, December 2013. [http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/emn-studies/emn_inform_on_labour_market_tests_5dec2013_final.pdf](http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/emn-studies/emn-informs/emn_inform_on_labour_market_tests_5dec2013_final.pdf); и проучване на EMM, „Intra-EU Mobility of third-country nationals“ (Мобилност на граждани на трети държави в рамките на ЕС), 2013 г., стр. 35—37. http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/emn-studies/intra-eu-mobility/emn-synthesis_report_intra_eu_mobility_final_august_2013.pdf

⁵⁵ С изключение на CZ, DE, ES, FI, FR, LV, NL и PT.

2.5. Отнемане или отказ за подновяване на синя карта на ЕС (член 9)

Възможността⁵⁶ за отнемане или отказ за подновяване на синя карта на ЕС поради съображения, свързани с обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве, се прилага от почти всички ДЧ⁵⁷; в АТ, БЕ, ЕС, FI, FR и IT това е предвидено в общи разпоредби или в условията за влизане. АТ, БЕ, BG, DE, EE, IT, NL, PL и SK са заменили използвания в английската версия термин „public policy“ с „public order“ (обществен ред), а АТ, БЕ, BG, EL, FR, IT и PL не споменават термина „обществено здраве“.

Повечето ДЧ⁵⁸ са приложили възможността за отнемане или отказ за подновяване на синя карта на ЕС, когато притежателят на такава карта не разполага с достатъчно средства, за да издържа себе си и членовете на своето семейство, без да прибягва до системата за социално подпомагане на съответната ДЧ⁵⁹.

БЕ, BG, CY, EE, ES, HU, MT и PL са приложили възможността за отнемане или отказ за подновяване на синя карта на ЕС, ако заинтересованото лице не е съобщило адреса си⁶⁰. CY, CZ, EE, EL, MT, RO и SK са избрали възможността да отнемат или да не подновят синя карта на ЕС, когато притежателят на синя карта на ЕС кандидатства за социално подпомагане, при условие че подходящата писмена информация е била предоставена предварително⁶¹.

2.6. Заявления за приемане (член 10)

По-голямата част от ДЧ изискват заявлението за синя карта на ЕС да се подава от мигранта. CY, ES, FR, IT и MT изискват това да се прави от работодателя. В БЕ и LV заявленията трябва да се подават от мигранта и работодателя, а NL, АТ, PT и SI дават възможност заявлението да се подава или от мигранта, или от работодателя. АТ и NL позволяват заявленията да се подават от адвокат.

Повечето ДЧ⁶² предвиждат, че заявленията може да се разглеждат и проучват, докато заявителят е извън държавата членка или вече пребивава в нея като притежател на валидно разрешение за пребиваване или национална виза за дългосрочно пребиваване⁶³. Повечето ДЧ⁶⁴ са приложили дерогацията, че заявления могат да се подават, когато заявителят не притежава валидно разрешение за пребиваване, но се намира законно на територията на държавата членка (член 10, параграф 3). LU и SE са приложили специалната дерогация на член 10, параграф 4, че заявлението може да бъде подадено само от място извън територията на държавата, за която то се подава⁶⁵.

2.7. Процедурни гаранции (член 11)

Повечето ДЧ са определили 90-дневен срок за приемане на решението по пълно заявление и за изпращане на писмено уведомление до кандидата⁶⁶, но някои са

⁵⁶ Член 9, параграф 3, буква а).

⁵⁷ С изключение на LV и SI.

⁵⁸ БЕ, BG, CY, EE, EL, ES, FI, HU, IT, LT, LU, MT, NL, PT, RO и SI.

⁵⁹ Член 9, параграф 3, буква б).

⁶⁰ Член 9, параграф 3, буква в).

⁶¹ Член 9, параграф 3, буква г).

⁶² С изключение на България, където заявленията могат да бъдат направени само на нейна територия.

⁶³ Гърция изисква подаването на предварително заявление за виза от място извън територията ѝ и след това при наличието на виза — официално заявление на нейна територия за издаването на синя карта.

⁶⁴ С изключение на BG, EL, ES, FR, IT, LV, PL и RO.

⁶⁵ Изглежда, че съответна национална разпоредба е съществувала в LU и SE преди приемането на директивата.

⁶⁶ БЕ, CY, CZ, DE, EL, FI, FR, IT, HU, LU, MT, NL и SE.

определили по-кратки срокове: 60 дни (EE, LT и PT; SK и PL за сложни случаи), 56 дни (AT), 45 дни (ES), 30 дни (LV, RO и SI; SK и PL за несложни случаи) и 7 дни (BG). Повечето ДЧ са определили какви са последиците от липсата на решение при изтичането на този срок⁶⁷, въпреки че BE, EL, IT и PL са предвидили удължаване на крайния срок.

В случай на непълно заявление, повечето ДЧ са определили краен срок за предоставяне на допълнителна информация и срок за спиране на обработката. Всички ДЧ предвиждат писмено уведомяване в случай на отхвърляне, отказ за подновяване или отнемане и определят срокове за започване на процедури за обжалване.

2.8. Права

Достъп до пазара на труда (член 12)

Повечето ДЧ⁶⁸ са приложили варианта, при който след първите две години на ограничен достъп до пазара на труда се предоставя равно третиране с гражданите на съответната държава по отношение на достъпа до висококвалифицирана трудова заетост.

Почти всички ДЧ⁶⁹ изискват предоставяне на разрешение от компетентния орган в случай на промяна на работодателя през първите две години. Много ДЧ⁷⁰ изискват уведомяване или предварително разрешение за измененията, засягащи условията за приемане.

Временна безработица (член 13)

Тези разпоредби са транспонирани от повечето ДЧ. Някои ДЧ прилагат по-благоприятни законодателни разпоредби или ограничават прилагането на разпоредбите на директивата до принудителната безработица.

Равно третиране (член 14)

Разпоредбите за равното третиране се прилагат от повечето ДЧ, въпреки че има различия в приложното поле, в някои ДЧ липсва изрично транспониране на някои от разпоредбите и някои ДЧ прилагат по-благоприятни законодателни разпоредби⁷¹.

CY, DE, EL, ES, FI, LU, MT, PL и RO са приложили възможността за евентуални ограничения по отношение на образованието и професионалното обучение и достъпа до стоки и услуги. AT, BE, CY, CZ, DE, EL, FI, LT, LU, MT, NL, PL и RO са приложили възможността да поставят конкретни предварителни условия за достъпа до висше образование и образование след завършено средно образование.

Повечето ДЧ⁷² не са приложили възможността да ограничат равното третиране, когато притежателят на синя карта на ЕС се премести във втора държава членка и все още не е взето положително решение относно издаването на синя карта на ЕС.

Членове на семейството (член 15)

⁶⁷ CY: възможно е само обжалване пред Върховния съд за недоглеждане от страна на компетентен орган, член 146 от Конституцията; HU: само общо административно право: надзорен орган разследва и разпорежда на по-низшестоящ орган да вземе решение в рамките на 8 дни, както и връщане на таксата, ако забавянето не се дължи на заявителя.

⁶⁸ С изключение на BE, BG, CY, CZ, EL, LV, MT, PL и SE.

⁶⁹ С изключение на FI и FR.

⁷⁰ С изключение на DE, EE, ES, FI, FR, HU, IT, LT и SK.

⁷¹ Комисията прави задълбочен анализ и иска пояснения от ДЧ.

⁷² С изключение на CY, EL, FR, MT и SK.

През 2012 г. са издадени 1 107 разрешения за членове на семействата на притежатели на синя карта. През 2013 г. в DE най-малко 1 421 съпрузи и 899 деца са се присъединили към притежатели на синя карта на ЕС⁷³. Същевременно обаче голяма част от притежателите на синя карта са под 35 години и може все още да не са създали семейство⁷⁴. Комисията допълнително ще анализира това.

Статут на дългосрочно пребиваващи в ЕС (членове 16 и 17)

AT, BG, CY, DE, EE, ES, EL, LT, MT, LV, NL и RO са избрали да прилагат възможността по член 16, параграф 5 да ограничат дерогациите от Директива 2003/109/ЕО по отношение на периодите на отсъствие от територията на Общността.

2.9. Пребиваване в други ДЧ (членове 18 и 19)

Притежател на синя карта на ЕС, който желае да се премести в друга ДЧ след 18 месеца законно пребиваване в първата ДЧ, трябва да подаде заявление за друга синя карта на ЕС във втората ДЧ. На практика това означава нова оценка на това дали притежателят на синя карта на ЕС отговаря на условията, които важат във втората ДЧ.

В различните ДЧ съществуват известни различия в условията за приемане и значителни разлики в праговете на заплатите.

Все още не е възможно да се оцени въздействието на аспекта „мобилност в рамките на ЕС“ на синята карта на ЕС, тъй като изискваният период от 18 месеца все още не е приключил за значителен брой притежатели на синя карта на ЕС.

3. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И СЛЕДВАЩИ СЪПЪРКИ

Между ДЧ съществуват големи различия по отношение на броя на издадените сини карти. Макар че размерът на държавата членка и икономическото ѝ състояние могат да окажат въздействие върху привлекателността ѝ, това не обяснява напълно големите различия. Отговорът може да се търси и в избора на политики от ДЧ, като последните прилагат и популяризират синята карта по твърде различни начини.

Директивата за синята карта беше договорена и приета преди влизането в сила на Договора от Лисабон. Съгласно предишната система беше необходимо единодушие в Съвета, вместо сегашното квалифицирано мнозинство, а Европейският парламент не беше съзаконотател. Това доведе до дълги и трудни преговори по предложението на Комисията. Произтичащата от него директива определя само минимални стандарти и оставя голяма свобода на държавите членки чрез много „пожелателни клаузи“ и препратки към националното законодателство.

Националните схеми за привличане на висококвалифицирани мигранти в много ДЧ се конкурират със синята карта на ЕС и една с друга. Въпреки това някои ДЧ са направили избор на политика в полза на синята карта на ЕС, което се отразява на броя на издадените сини карти. Други политики на ДЧ отдават предимство на политиките на националните схеми.

Макар броят на сините карти да се е увеличил в повечето държави членки между 2012 и 2013 г., е твърде рано да се правят заключения относно въздействието на синята карта на ЕС за привличането на висококвалифицирани мигранти в ЕС. Комисията изразява

⁷³ Предварителни данни за първите 9 месеца на 2013 г. (нарочно запитване на Европейската мрежа за миграцията със срок за отговор до 20.2.2014 г.).

⁷⁴ DE през 2013 г.: 6 716 (75,56%) под 35 години.

загриженост относно пропуските в транспонирането, ниското ниво на съгласуваност, ограничения набор от права и пречките пред мобилността в рамките на ЕС.

Настоящият доклад разкрива обща липса на уведомяване от страна на ДЧ за данни и мерки, взети в изпълнение на директивата, напр. относно капацитета за прием, проучванията на пазара на труда, етичното набиране на персонал, прага за заплатите⁷⁵. Наличието на надеждни, подробни и актуални данни е от съществено значение за функционирането на системата за синя карта на ЕС, напр. с цел мобилност в рамките на ЕС, и за извършването на оценка на нейната привлекателност.

Открити са редица недостатъци в транспонирането на директивата. Комисията ще положи повече усилия, за да гарантира, че директивата се транспонира и прилага правилно в целия ЕС. Три години след изтичането на срока за транспониране на директивата е крайно време тя да бъде ползвана пълноценно. За да се постигне това, Комисията ще организира срещи с ДЧ и, когато е необходимо, ще използва правомощията си съгласно Договора.

Накрая, потенциалните висококвалифицирани мигранти и работодателите следва да бъдат по-добре информирани за синята карта на ЕС. Комисията ще използва в максимална степен съществуващите интернет сайтове, напр. портала на ЕС за имиграцията, и ще насърчава ДЧ да подобрят предоставянето на информация и повишаването на осведомеността чрез други подходящи канали.

Въз основа на наличната информация и с оглед на краткия период на прилагане понастоящем не се предлагат изменения.

⁷⁵ Член 5, параграф 5 и член 20, параграф 1 (по отношение на член 6, член 8, параграфи 2 и 4 и член 18, параграф 6) и член 22 (по отношение на членове 16, 18 и 20).

Таблица 1: Сини карти на ЕС през 2012 г. и 2013 г.

Сини карти на ЕС според вида решение							Приети членове на семейството на притежатели на сини карти на ЕС според вида решение						
	Издадени		Подновен и		Отнети			Издадени		Подновен и		Отнети	
	2012 г.	2013 г.	2012 г.	2013 г.	2012 г.	2013 г.		2012 г.	2013 г.	2012 г.	2013 г.	2012 г.	2013 г.
Общо	3 664	15 261	146	170	1	0		1 107	2	108	0	0	0
BE	0	5	:		:			0		0		0	
BG	15	25	0		0			5		0		0	
CZ	62	74	1	25	0			35		0		0	
DE	2 584	14 197	0		:			270		0		:	
EE	16	12	0	0	0	0		18	2	0	0	0	0
EL	0	0						:		:		:	
ES	461	n.y.a.	91		0			385		82		0	
FR	126	304	49	133				:		:		:	
IT	6	112	:		:			:		:		:	
CY	0	0	0		0			0		0		0	
LV	17	13	0	12	0			8		0		0	
LT	в сила: 2013	40											
LU	183	306	0		0			223		0		0	
HU	1	3	0		0			0		0		0	
MT	0	n.y.a.	0		0			0		0		0	
NL	1	n.y.a.	0		0			0		0		0	
AT	124	n.y.a.	5		0			155		25		0	
PL	2	27	0		0			0		0		0	
PT	2	n.y.a.	0		0			0		:		:	
RO	46	119	0		0			:		:		:	
SI	9	n.y.a.	0		1			3		1		0	
SK	7	8	0		0			5		0		0	
FI	2	5	0		0			0		0		0	
SE	в сила: 2013 г.	2		0		0			0		0		0
HR	в сила: 2013 г.	9											

Източници:

Евростат, Сини карти на ЕС според вида решение, занятие и гражданство [migr_resbc1]; Приети членове на семейството на притежатели на сини карти на ЕС според вида решение и гражданството [migr_resbc2], справка на 16.4.2014 г.

Данни за 2013 г.: Нарочно запитване на Европейската мрежа за миграцията (срок за отговор до 20.2.2014 г.); преки контакти с няколко ДЧ.

Бележки относно данните за 2013 г.:

LT, RO: неокончателни данни

n.y.a.: данни все още не са налични

Таблица 2: Сини карти на ЕС през 2012 г. според гражданството

Общо	3 664		
Азия	1 886		
		Южна Азия ⁷⁶	869
		Източна Азия ⁷⁷	489
		Западна Азия ⁷⁸	410
		Югоизточна Азия ⁷⁹	99
		Централна Азия ⁸⁰	19
Америка	783		
		Северна Америка ⁸¹	380
		Южна Америка ⁸²	278
		Централна Америка ⁸³	118
		Карибския басейн ⁸⁴	7
Европа	690		
		Източна Европа ⁸⁵	463
		Южна Европа ⁸⁶	227
Африка	252		
		Северна Африка ⁸⁷	174
		Централна Африка ⁸⁸	35
		Южна Африка ⁸⁹	18
		Западна Африка ⁹⁰	15
		Източна Африка ⁹¹	10
Океания ⁹²	38		
Други	15		
		Няма данни	9
		Без гражданство	6

Източник: Евростат, сини карти на ЕС според вида решение, занятието и гражданството [migr_resbc1].

⁷⁶ Афганистан, Бангладеш, Индия, Иран, Непал, Пакистан, Шри Ланка.

⁷⁷ Китай (включително Хонконг), Монголия, Северна Корея, Тайван, Южна Корея, Япония.

⁷⁸ Азербайджан, Армения, Грузия, Израел, Ирак, Йемен, Йордания, Ливан, Обединени арабски емирства, Саудитска Арабия, Сирия, Турция.

⁷⁹ Виетнам, Индонезия, Камбоджа, Малайзия, Сингапур, Тайланд, Филипини.

⁸⁰ Казахстан, Киргизстан, Таджикистан, Узбекистан.

⁸¹ Канада, Съединените щати.

⁸² Аржентина, Боливия, Бразилия, Венецуела, Гвиана, Еквадор, Колумбия, Парагвай, Перу, Уругвай, Чили.

⁸³ Гватемала, Ел Салвадор, Коста Рика, Мексико, Панама.

⁸⁴ Доминиканската Република, Куба, Тринидад и Тобаго, Хаити.

⁸⁵ Беларус, Молдова, Русия, Украйна.

⁸⁶ Албания, Босна и Херцеговина, Косово (съгласно Резолюция 1244/99 на Съвета за сигурност на ООН), бившата югославска република Македония, Сърбия, Хърватия, Черна гора.

⁸⁷ Алжир, Египет, Либия, Мароко, Судан, Тунис.

⁸⁸ Ангола, Габон, Камерун.

⁸⁹ Южна Африка.

⁹⁰ Бенин, Буркина Фасо, Гана, Кот д'Ивоар, Мавритания, Нигерия, Сенегал.

⁹¹ Етиопия, Замбия, Зимбабве, Мавриций, Мадагаскар, Танзания.

⁹² Австралия, Нова Зеландия.

Таблица 3: Сравнение с националните схеми за висококвалифицирана трудова заетост

	Първоначални разрешения съгласно национални схеми						Сини карти	
	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.		2012 г.	2013 г.
Общо	16 157	14 980	16 999	19 604	19 988		3 664	15 261
BE	3 577	1 202	106	119	98		0	5
BG				0	0		15	25
CZ		18	0	0	69		62	74
DE	96	119	122	177	210		2 584	14 197
EE			0	0	0		16	12
EL	0	0	0	0	0		0	0
ES	2 884	2 071	1 244	1 650	1 136		461	n.y.a.
FR	1 681	2 366	2 554	3 148	3 030		126	304
IT			1 984	1 563	1 695		6	112
CY	393	436	634	551	600		0	0
LV		85	114	97	106		17	13
LT			138	186	225		в сила: 2013 г.	40
LU		96	74	102	21		183	306
HU				0	0		1	3
MT	0	0		0	0		0	n.y.a.
NL	6 411	4 895	5 531	5 594	5 514		1	n.y.a.
AT	827	575	668	868	1 158		124	n.y.a.
PL			12		314		2	27
PT	288	307	342	282	313		2	n.y.a.
RO				0	0		46	119
SI	0	0		0	0		9	n.y.a.
SK		0		0	0		7	8
FI				861	748		2	5
SE		2 810	3 476	4 406	4 751		в сила: 2013 г.	2
HR							в сила: 2013 г.	9

Източници:

Евростат, Сини карти на ЕС според вида решение, занятието и гражданството [migr_resbc 1], справка на 16.4.2014 г.

Данни за 2013 г.: Нарочно запитване на Европейската мрежа за миграция (срок за отговор до 20.2.2014 г.); преки контакти с няколко ДЧ.

Данни за националните схеми: Евростат, Причини за платените дейности: висококвалифицирани работници, първоначални разрешения, издадени за платени дейности по причина, период на валидност и гражданство [migr_resocc], справка на 17.2.2014 г.; LT: Отдел за миграцията към Министерството на вътрешните работи на Република Литва.

Бележки относно данните за 2013 г.:

LT, RO: неокончателни данни

n.y.a.: данни все още не са налични

Таблица 4: Прагове на заплатите (ако има данни на разположение) и съотношение към brutните годишни заплати по държави членки

